

Szczegółowy tryb czynności w przewodzie doktorskim

w Instytucie Psychologii PAN

W Instytucie Psychologii PAN stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia nadawany jest przez Radę Naukową IP PAN w drodze przewodu doktorskiego, wszczętego na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora, która:

- posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera, lekarza lub inny równorzędny
- zdała egzaminy doktorskie
- przedstawiła i obroniła rozprawę doktorską
- zdała egzamin z nowożytnego języka obcego lub posiada certyfikat potwierdzający znajomość nowożytnego języka obcego.

Czynności przewodu doktorskiego:

1. wszczęcie przewodu doktorskiego oraz wyznaczenie promotora i promotora pomocniczego (jeśli promotor pomocniczy jest przewidziany w przewodzie doktorskim)
2. złożenie pracy doktorskiej
3. wyznaczenie komisji do przeprowadzenia egzaminów
4. wyznaczenie recenzentów
5. przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony
6. przyjęcie publicznej obrony rozprawy doktorskiej
7. nadanie stopnia doktora.

Nad prawidłowością wszystkich czynności w przewodzie doktorskim czuwa, powołana przez Radę Naukową IP PAN, Komisja d.s. Przewodów Doktorskich (zwana dalej Komisją).

Dokumenty wymagane do wszczęcia przewodu

Osoba ubiegająca się o wszczęcie przewodu doktorskiego proszona jest o złożenie - w uzgodnieniu z opiekunem naukowym - następujących dokumentów:

1. podanie o wszczęcie przewodu doktorskiego
2. oryginał lub (poświadczoną przez IP PAN) kopię dyplomu magisterskiego (lub równorzędnego). Jeżeli podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora nie jest posiadanie tytułu magistra lecz uzyskanie tytułu licencjata (lub równorzędnego) razem z uzyskanym „Diamentowym Grantem” należy złożyć dokumenty jednoznacznie wykazujące „najwyższą jakość osiągnięć naukowych doktoranta”.
3. opinię opiekuna na temat doktoranta wraz z poparciem podania o wszczęcie przewodu oraz jego zgodę na bycie promotorem
4. życiorys naukowo-zawodowy

5. udokumentowany wykaz publikacji naukowych (otwarcie przewodu może nastąpić po opublikowaniu przez osobę ubiegającą się przynajmniej jednego artykułu w czasopiśmie uwzględnionym w wykazie MNiSW lub rozdziału w recenzowanej pracy zbiorowej).
6. informację o ubieganiu / nie ubieganiu się wcześniej o nadanie stopnia
7. oświadczenie o przyjęciu do wiadomości, że streszczenia i recenzje przyszłej rozprawy doktorskiej zostaną podane do wiadomości publicznej poprzez umieszczenie ich na stronie internetowej jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód doktorski oraz Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, zgodnie z obowiązującymi przepisami
8. informację o tym, kto pokrywa opłaty związane z przeprowadzeniem przewodu doktorskiego wraz z deklaracją tej strony o zgodzie na pokrycie tych kosztów
9. *certyfiakat i inne dokumenty potwierdzające znajomość nowożytnego języka obcego (w przypadku jego posiadania). Wykaz certyfiakatów i innych dokumentów potwierdzających znajomość nowożytnego języka obcego, które można dołączyć do wniosku o wszczęcie przewodu doktorskiego (dotyczy przewodów wszczętych od 01.02.2018) opublikowano w Załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. (poz.261) [wykaz]*
10. informację o wyborze przedmiotu dodatkowego z którego doktorant będzie zdawać egzamin
11. przygotowaną w konsultacji z opiekunem naukowym i zgodnie z najnowszymi wymaganiami APA koncepcję rozprawy doktorskiej (maks 20 stron, łącznie z rysunkami i tabelami, ale nie wliczając bibliografii). W przypadku, kiedy doktorant włącza do projektu pracę już wykonaną/opublikowaną i jest to praca zbiorowa, to jest zobowiązany do przedstawienia oświadczeń współautorów o ich procentowym wkładzie we wspólne dzieło.

Struktura projektu:

1. imię i nazwisko autora projektu i jego afiliacja (jeśli dotyczy);
2. imię i nazwisko opiekuna naukowego projektu i jego afiliacja;
3. streszczenie i słowa kluczowe;
4. wprowadzenie teoretyczne (w tym cel pracy);
5. hipotezy badawcze/pytania badawcze
6. opis planowanych badań własnych i metod analizy;
7. oczekiwane wyniki;
8. bibliografia;
9. informacja o ewentualnych źródłach finansowania.

Kandydat może dodatkowo złożyć wniosek o wyrażenie zgody na przedstawienie rozprawy doktorskiej w języku angielskim.

Wszczęcie przewodu doktorskiego

1. Wszczęcie przewodu doktorskiego przez Radę Naukową IP PAN możliwe jest po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji Komisji ds. Przewodów Doktorskich oraz po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Naukową
2. Komisja sprawdza dokumentację pod względem formalnym i wyznacza samodzielnego pracownika nauki do oceny wartości merytorycznej i metodologicznej przedłożonej koncepcji rozprawy doktorskiej. Recenzja powinna zawierać opinię, czy projekt stwarza szansę na oryginalne rozwiązanie przez doktoranta jakiegoś problemu naukowego. Recenzent ma trzy tygodnie na dostarczenie recenzji.
3. Jeżeli dokumentacja spełnia wymogi i koncepcja została pozytywnie oceniona, Komisja formułuje wniosek o wszczęcie przewodu doktorskiego i przedstawia go Radzie Naukowej wraz ze wskazaniem propozycji osoby promotora lub promotora i promotora pomocniczego.
4. Podczas posiedzenia Rady doktorant przedstawia trwającą nie więcej niż 10 minut autoprezentację, w której powinny się znajdować: wprowadzenie teoretyczne, cel badań, hipotezy/pytania badawcze, projekt badań własnych, planowane analizy statystyczne, oczekiwane rezultaty. W trakcie wystąpienia zaleca się udzielenie odpowiedzi na uwagi zawarte w recenzji. Podczas otwierania przewodu doktorskiego zalecana jest obecność opiekuna naukowego (ale nie jest ona wymagana).
5. Po zapoznaniu się z opinią Komisji do spraw Przewodów Doktorskich i przedstawioną przez doktoranta (kandydata do uzyskania stopnia doktorskiego) prezentacją projektu rozprawy Rada Naukowa IP PAN podejmuje podczas swojego posiedzenia uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego lub o odmowie tego wszczęcia.

Złożenie pracy

Kandydat(ka) do uzyskania stopnia doktorskiego składa rozprawę doktorską w postaci cyklu publikacji lub zwartego tekstu rozprawy. Do rozprawy doktorskiej należy dołączyć opinię promotora, w której powinny znaleźć się i) poświadczenie wykonania pracy pod kierunkiem promotora, ii) akceptacja rozprawy, oraz iii) informacja, czy doktorant/ka opanował/a umiejętności takie jak stawianie hipotez, planowanie i wykonanie badań, analiza statystyczna wyników oraz ich interpretacja i w jaki sposób odzwierciedlają to poszczególne prace wchodzące w skład rozprawy. Doktorant winien dołączyć też oświadczenie o spełnieniu wymagań etycznych i nienaruszeniu norm prawnych o następującej treści:

„Oświadczam, że praca doktorska pt: ... złożona w Instytucie Psychologii PAN w Warszawie, została napisana przeze mnie samodzielnie i nie była wcześniej podstawą żadnej urzędowej procedury związanej z nadaniem tytułu naukowego w innej jednostce. Oświadczam również, że praca ta nie narusza praw autorskich w rozumieniu Ustawy z dnia 04.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631 z późn. zm.) oraz dóbr osobistych chronionych prawem. Oświadczam również, że badania prezentowane w pracy uzyskały akceptację stosownych Komisji Etycznych ds. Badań.

Oświadczam, że drukowana wersja pracy jest identyczna z załączoną wersją elektroniczną.”

Do rozprawy złożonej w postaci zwartego maszynopisu powinno być dołączone angielskie streszczenie. Gdy praca została napisana/opublikowana w języku obcym konieczne jest streszczenie w języku polskim.

Rozprawa doktorska złożona na podstawie cyklu publikacji zawierać powinna, w zależności od wariantu części składowych, następujące elementy:

Cykl oparty na rozdziałach w pracach zbiorowych, recenzowanych naukowo: rozprawa powinna zawierać co najmniej trzy prace, przy czym wymagane jest, by przynajmniej w dwóch z nich doktorant występował jako pierwszy autor.

Cykl oparty na pracach opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych: rozprawa powinna zawierać co najmniej trzy prace, przy czym wymagane jest, by przynajmniej w jednej z nich doktorant występował jako pierwszy autor.

Cykl mieszany: w przypadku cyklu mieszanego, tj. zawierającego rozdziały w pracach zbiorowych oraz prace opublikowane w recenzowanych czasopismach naukowych stosuje się wymagania opisane w punkcie (1).

Do rozprawy doktorskiej należy dołączyć syntetyczny opis podsumowujący badania zawarte w cyklu publikacji. (maks. 20 s. wraz z bibliografią) Opis ten powinien zawierać wprowadzenie teoretyczne, cel badań, pytania/hipotezy badawcze, prezentację badań własnych oraz wyniki, podsumowanie i dyskusję.

Jeśli do cyklu publikacji włączone są prace zbiorowe doktorant powinien dostarczyć oświadczenia o własnym, jak i współautorów, wkładzie procentowym we wspólne publikacje.

Wymienione dokumenty Kandydat składa w trzech egzemplarzach, w formie wydruków na papierze oraz tożsamyh z nimi z nimi plików elektronicznych w formacie PDF.

Powołanie recenzentów i komisji egzaminacyjnych

- Sekretariat IP PAN niezwłocznie powiadamia Komisję do spraw Przewodów Doktorskich o złożeniu tekstu rozprawy doktorskiej, Komisja przedstawia Radzie Naukowej IP PAN informację o treści złożonego tekstu rozprawy z ewentualnymi propozycjami recenzentów.
- Rada Naukowa IP PAN wyznacza Komisje ds. przeprowadzenia egzaminów z dyscypliny podstawowej, wybranej przez kandydata dyscypliny dodatkowej oraz nowożytnego języka obcego.
- Rada Naukowa IP PAN powołuje co najmniej dwóch recenzentów złożonej pracy doktorskiej (żaden recenzent nie może być członkiem Rady Naukowej IPPAN)

Egzaminy doktorskie

Osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora zobowiązana jest do zdania trzech egzaminów doktorskich:

- egzamin z dyscypliny podstawowej czyli psychologii - w skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzi co najmniej cztery osoby posiadające tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego w zakresie psychologii, w tym promotor.
- egzamin z dyscypliny dodatkowej (do wyboru: socjologia, filozofia lub ekonomia) - w skład Komisji wchodzi co najmniej trzy osoby, z których co najmniej jedna posiada tytuł profesora albo stopień doktora habilitowanego w zakresie tej dyscypliny.
- egzamin z nowożytnego języka obcego (*doktorant może być zwolniony z egzaminu z języka obcego pod warunkiem przedłożenia wymaganego certyfikatu*)

Termin egzaminów wyznacza Komisja d.s. Przewodów Doktorskich, po zgłoszeniu przez kandydata gotowości przystąpienia do egzaminu.

W uzasadnionych przypadkach (nieprzystąpienie w wyznaczonym terminie do egzaminów doktorskich nieprzedstawienie rozprawy) Rada Naukowa podejmuje uchwałę o zamknięciu przewodu doktorskiego.

Przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczeniu do publicznej obrony

- Po uzyskaniu kompletu recenzji Rada Naukowa IP PAN podejmuje decyzję o przyjęciu rozprawy doktorskiej i dopuszczeniu do publicznej obrony pracy, wyznacza komisję (7 członków plus promotor i recenzenci) przyjmującą obronę pracy.
- Rada Naukowa zamieszcza na stronie internetowej Instytutu streszczenie pracy oraz recenzje (bezpośrednio po wpłynięciu wszystkich recenzji).

Publiczna obrona rozprawy doktorskiej i nadanie stopnia

Obrona rozprawy doktorskiej ma charakter otwarty (publiczny), odbywa się na posiedzeniu komisji doktorskiej w obecności promotora i co najmniej jednego recenzenta. Publiczna obrona składa się z części jawnej i niejawnej.

W części jawnej obrony:

- promotor prezentuje sylwetkę kandydata do stopnia doktora, ze szczególnym omówieniem jego osiągnięć zawodowych i naukowych;
- kandydat wygłasza autoreferat, w którym referuje główne tezy swojej rozprawy doktorskiej;
- recenzenci przedstawiają recenzje. W razie nieobecności jednego z recenzentów przewodniczący komisji zarządza odczytanie recenzji przez przewodniczącego/przewodniczącą komisji
- w otwartej dyskusji wszyscy uczestnicy obrony doktorskiej mogą formułować pytania lub wypowiadać się o problemach, które są omawiane w rozprawie doktorskiej;
- dyskusję kończy wypowiedź kandydata, w której odnosi się on do recenzji oraz odpowiada na pytania sformułowane w trakcie obrony.

Obrona rozprawy doktorskiej kończy się posiedzeniem niejawnym, w którym uczestniczą członkowie komisji, promotor i recenzenci - z prawem do głosowania, a także promotor pomocniczy - bez prawa do głosowania. W trakcie posiedzenia dokonuje się oceny przebiegu obrony, po czym przewodniczący komisji doktorskiej poddaje pod tajne głosowanie uchwałę o przyjęciu publicznej obrony rozprawy doktorskiej. Jeżeli wynik głosowania jest pozytywny, przewodniczący Komisji d.s. Przewodów Doktorskich formułuje do Rady Naukowej wniosek o nadanie stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia, który zostaje również przegłosowany.

Po publicznej obronie i zapoznaniu się z przebiegiem tejże przez Radę, Rada Naukowa IP PAN podejmuje uchwałę o przyjęciu obrony i nadaniu stopnia doktora (lub o odmowie przyjęcia obrony i nadania stopnia).